

FöretagarFörbundet

FöretagarFörbundets stimulanspaket

december 2008

Så räddar vi jobben i småföretagen

1. Sammanfattning

Hur ska Sverige kunna möta lågkonjunkturen på bästa sätt? I denna rapport ger vi en rad förslag kring hur Sverige kan dämpa effekten av den globala krisen. Regeringen har så här långt fokuserat på att stabilisera kreditsystemet, för att säkra fortsatt utlåning till företagen. Det är en bra och viktig ambition, men samtidigt ser vi tydliga tecken på att såväl konjunktur som kreditgivning nu avtar kraftigt.

Penningpolitiken kommer samtidigt att kunna spela en begränsad roll den närmaste tiden. Riksbanken började relativt sent backa från sin räntehöjningspolitik, och de räntesänkningar som nu genomförs får bara effekt med betydande eftersläpning.

Finanspolitiken hamnar därför i centrum. Just nu pågår en intensiv debatt kring hur aktiv regeringen ska vara i att använda budgetutrymme för att dämpa den kraftiga konjunkturedgång vi just nu upplever. FöretagarFörbundet vill se åtgärder som snabbt kan ge en lättnad för småföretagen. Dessa har ännu inte drabbats fullt ut av konjunkturedgången, och snabba lättnader kan därför begränsa antalet jobb som går förlorade i de mindre företagen. Att använda mer långsiktiga verktyg för att möta lågkonjunkturen ger också möjlighet för många småföretag att komma stärkta ur krisen. Här är våra förslag för att möta lågkonjunkturen.

- **Sänk arbetsgivaravgiften med 7,22 procentenheter.** Innebär en lättnad på cirka 50 miljarder kronor, som direkt minskar kostnaden för att behålla anställda.
- **Slopa sjuklöneansvaret de första 14 dagarna.** För att hålla nere arbetslösheten vill vi även se andra reformer som gör det mindre riskabelt att behålla anställda. Arbetet med att skapa ett sjuklönesystem som innebär mindre risk för mindre företag måste därför sättas högst upp på regeringens agenda.
- **Inför ett nytt ROT-avdrag.** Byggsektorn kommer att drabbas särskilt hårt av konjunkturedgången. En lättnad för byggsektorn hjälper till att dämpa krisens effekter.
- **Sänk byggmomsen.** Om antalet arbetslösa i byggsektorn, trots ROT-avdraget, ökar alltför kraftigt bör en tillfällig momssänkning genomföras.
- **Satsa på underhåll av Sveriges infrastruktur.** Utnyttja lågkonjunkturen för att underhålla Sveriges infrastruktur. Underhållet av infrastrukturen är i dag eftersatt jämfört med andra länder i Europa.
- **Säkra småföretagens finansiering.** Bättre villkor för privata riskkapitalinvesteringar i småföretag och maximalt utnyttjande av Almi:s utlåningskapacitet. Förläng inbetalningstiden för moms, källskatt och arbetsgivaravgifter, så att de betalas senare än i dag. Säkra lån åt svenska småföretag från Europeiska Investeringsbanken.

2. Bakgrund

I exportindustrin, transportbranschen och finanssektorn har redan lågkonjunkturen infunnit sig. I de minsta företagen utanför dessa sektorer är läget ännu relativt stabilt, men vi kan vänta oss en försämring av läget i takt med att varslen i industrin tilltar, kreditläget försämras och underleverantörer börjar hamna i kläm.

Småföretagen kommer nu successivt att drabbas av två ekonomiska krafter, som riskerar att slå ut många livskraftiga företag:

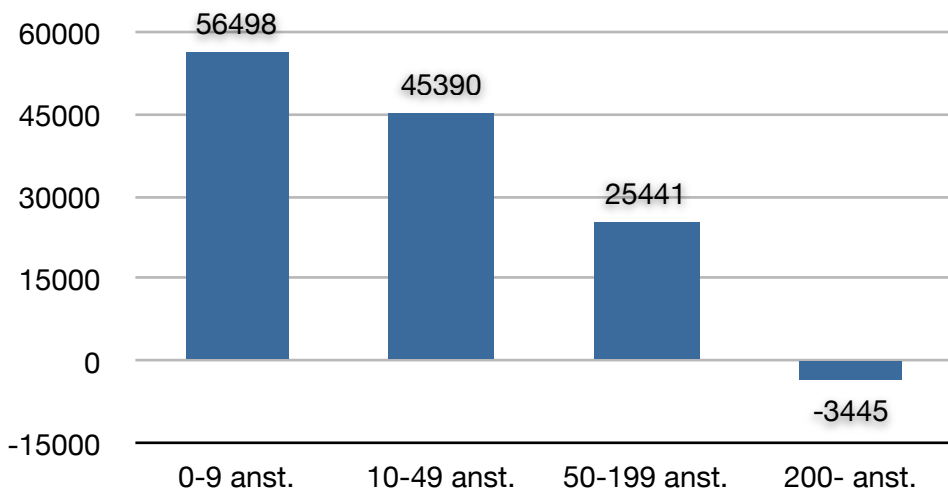
- Dels finansierings- och likviditetsproblem direkt orsakade av finanskrisen. I och med att banker och finansinstitut får svårare att låna upp pengar på de internationella finansmarknaderna, kommer även svenska företag få svårare att klara sin finansiering. Vi ser också redan nu allt senare betalningar mellan företag, och därmed mer ansträngd "vardagslikviditet".
- Dels effekter av den lågkonjunktur som indirekt orsakas av finanskrisen. Den svenska bil- och byggindustrin har redan börjat varsla anställda. Det leder till minskad efterfrågan generellt i ekonomin, samtidigt som underleverantörer drabbas direkt. Dessutom avskräcks kreditgivarna ytterligare från att låna ut till alla utom de mest säkra låntagarna.

För att möta dessa krafter krävs ett kraftfullt stimulanspaket, som motverkar den chock som den internationella finanskrisen åstadkommit med en blandning av långsiktiga satsningar och tillfällig stimulans.

3. Småföretagen som sysselsättningsmotor

Att se till att finanskrisens effekter begränsas är inte bara viktigt för småföretagen som särintresse. Småföretagen har till mycket stor del legat bakom de senaste årens sysselsättningsökning. Alla nettoarbetstillfällen som skapats i Sverige de senaste åren har tillkommit i de små och medelstora företagen. För att hindra att arbetslösheten ökar kraftigt är det därför viktigt att se till att småföretagen kan behålla så många anställda som möjligt under konjunkturnedgången.

Förändring antal anställda efter företagsstorlek (2003-2007)

Källa: SCB/FDB (2008)

Småföretagen är även den grupp företag som släpar efter i konjunkturen mest. De är ofta mer lokala till sin natur. Det gör i sin tur att effekterna av en internationell ekonomisk kris tenderar att träffa dem senare. Det finns med andra ord tid kvar för att dämpa finanskrisens effekter på de minsta företagen, även om exportindustrin redan börjat varsla anställda i stor skala.

4. Hur stimulera småföretagen?

Hur ska då arbetstillfällena i småföretagen kunna räddas och konjunkturedgången dämpas? FöretagarFörbundet anser, att två områden måste prioriteras:

- Efterfrågestimulans och kostnadslättnader, särskilt i branscher som drabbas särskilt hårt av konjunkturedgången.
- Åtgärder för att säkra småföretagens finansiering.

I vårt förslag nedan redogör vi för hur det ska gå till i praktiken. Vi har valt att föreslå en blandning av tillfälliga och mer långsiktiga åtgärder som alla antingen ökar efterfrågan eller minskar kostnaderna för att behålla anställda.

Vi kräver inte att Regeringen omedelbart ska genomföra hela vårt stimulanspaket. Vi ser vårt förslag som en "meny", som Regeringen sedan kan välja att använda sig av i arbetet för att dämpa konjunkturedgången styrka. Blir krisen kortvarig behövs färre åtgärder, och vid en längre nedgång kan fler av åtgärderna bli aktuella. Här är våra förslag för att dämpa kraften i lågkonjunkturen:

Minska kostnad och risk med att behålla anställda (långsiktig satsning):

- Sänk arbetsgivaravgiften med 7,22 procent

Det är svårt att se ett bättre läge att genomföra en större arbetsgivaravgiftssänkning än i början av en konjunkturedgång. Genom att direkt minska kostnaden för att behålla anställda kan antalet varsel och konkurser minskas.

- Slopas sjuklöneansvaret de första 14 dagarna

I dag vilar hela sjuklöneansvaret från sjukdomsdag två till fjorton helt på arbetsgivaren. Det betyder att en anställds sjukdom, särskilt i ett litet företag, kan få stora konsekvenser. Vi vill därför se ett nytt sjuklönesystem, som blir mer rättvist och förutsägbart för de små företagen.

Dämpa chocken i de mest utsatta branscherna (tillfälliga lättnader):

Särskilt i byggbranschen viker efterfrågan nu snabbt. De stora byggbolagen har börjat varsla stora mängder anställda. Att arbetslösheten kommer att öka i byggsektorn verkar ofrånkomligt. För att dämpa chockverkan av kraftigt ökad arbetslöshet, som ytterligare riskerar att spä på lågkonjunkturernas kraft, föreslår FöretagarFörbundet två huvudåtgärder:

- Inför ett nytt ROT-avdrag. ROT-avdraget är ett traditionellt och uppskattat verktyg för att dämpa konjunktursvängningarna i byggbranschen.
- Sänk tillfälligt byggmomsen. Sverige har stora problem med eftersatt underhåll av fastigheter. Särskilt kommunala fastighetsbolag och bostadsrättsföreningar i miljöprogramsområden kommer den närmaste tiden att behöva genomföra stora investeringar i underhåll. Att gå bortom ROT-avdraget till generellt sänkt byggmoms kan därför vara ett bra sätt att utnyttja lågkonjunkturen för att lösa ett problem som alltför länge skjutits på framtiden.

Satsningar på underhåll

- Använd tillfället till att tackla Sveriges eftersatta infrastruktur. Sverige har under lång tid investerat klart mindre än europagenomsnittet i infrastruktur och underhåll av infrastruktur, trots att Sverige är stort och glest befolkat.

Nya satsningar skulle ta för lång tid för att få verkan under krisen, men att öka underhållet kan ske betydligt snabbare, utan den utförliga planering som krävs för nya infrastrukturprojekt. På så vis kan staten till lägre kostnad minska Sveriges "underhållsskuld".

Finansiering

- FöretagarFörbundet vill se lättnader som gör att privat riskkapital kan gå in och dämpa effekten av bankernas minskade utlåning. Samtidigt är det viktigt att alternativa finansieringskällor som ALMI utnyttjas fullt ut och att inbetalning av moms, källskatt och arbetsgivaravgifter senareläggs. Vi vill även att Regeringen säkrar möjligheten för svenska företag att få lån av Europeiska investeringsbanken (EIB).

Förslagen i detalj:

Sänk arbetsgivaravgiften med 7,22 procentenheter

En sänkning av arbetsgivaravgifter och egenavgifter med 7,22 procentenheter ger en rejäl kostnadsminskning för att behålla anställda, samtidigt som bortfallet av skatteintäkter förblir hanterbart för staten. Att sänka arbetsgivaravgiften för att minska sysselsättningseffekterna av krisen kan troligtvis vara mycket effektivt. I hela västvärlden är det ett etablerat faktum att det är mycket svårt att justera lönerna nedåt i dåliga tider. Istället minskar företag och offentlig sektor i regel antalet anställda för att kontrollera sina kostnader när intäkterna minskar.

Just att företagen tvingas minska antalet anställda är samtidigt socialt och ekonomiskt destruktivt. Den outnyttjade kapaciteten i ekonomin ökar, samtidigt som rådslan för att förlora arbetet gör att människor skjuter upp planerade investeringar och inköp, vilket ytterligare minskar efterfrågan i ekonomin, vilket i sin tur gör att fler blir arbetslösa. Den som är arbetslös kan dessutom lätt bli fast i ett mer permanent utanförskap, något vi såg efter 90-talskrisen i Sverige.

I ett land med mycket hög skattenivå, som Sverige, kan det därför vara en bra idé att förlägga sänkningar av skatten på arbete till dåliga tider. Det gäller särskilt som den nuvarande regeringen har en uttalad ambition att sänka skatten på arbetskraft. Företagen får på så vis råd att behålla sina anställda i större utsträckning, i och med att kostnaden för att anställa sänks samtidigt som vi går in i en lågkonjunktur.

Budgetmässigt innebär sänkningen en skattelättnad på cirka 1,5 procent av BNP, eller ett intäktsbortfall på cirka 50 miljarder kronor netto för de offentliga finanserna. Det skulle innebära en signifikant stimulans, som går direkt till att hålla sysselsättningen uppe.

	1 procentenhets sänkning	7,22 procentenhets sänkning
Intäktsbortfall (miljarder kr)	6,96 miljarder	50,25 miljarder
Andel av BNP (procent)	0,2%	1,5%

Tillsammans med de befintliga lättnaderna för ungdomar och tidigare långtidsarbetslösa skulle en generell sänkning göra det billigare att behålla anställda. Hur mycket billigare? För ett företag med tre anställda med en genomsnittlig lön på 25 000 kronor i månaden skulle sänkningen innebära en besparing på cirka 65 000 kronor om året, eller nästan tre månadslöner.

	Lönesumma per år	Dagens avgift	Ny avgift	Betald avgift	Ny betald avgift	Besparing
1 anställd	300 000	32,42 %	25,20 %	97 260	75 600	21 660
2 anställda	600 000	32,42 %	25,20 %	194 520	151 200	43 320
3 anställda	900 000	32,42 %	25,20 %	291 780	226 800	64 980

Sänkningen tillfaller alla företag, inte bara en viss bransch eller storlekskategori. Det gör den enklare att administrera och genomföra. Dessutom undviks de snedvridande effekter som kan bli följden av riktade insatser. Att större företag får lägre kostnader gynnar även indirekt de mindre företag som fungerar som deras underleverantörer.

Sysselsättningspost	Antal anställda
Antal anställda i näringslivet	3 175 200
Ökning av antal anställda (1,65 %)	52 295

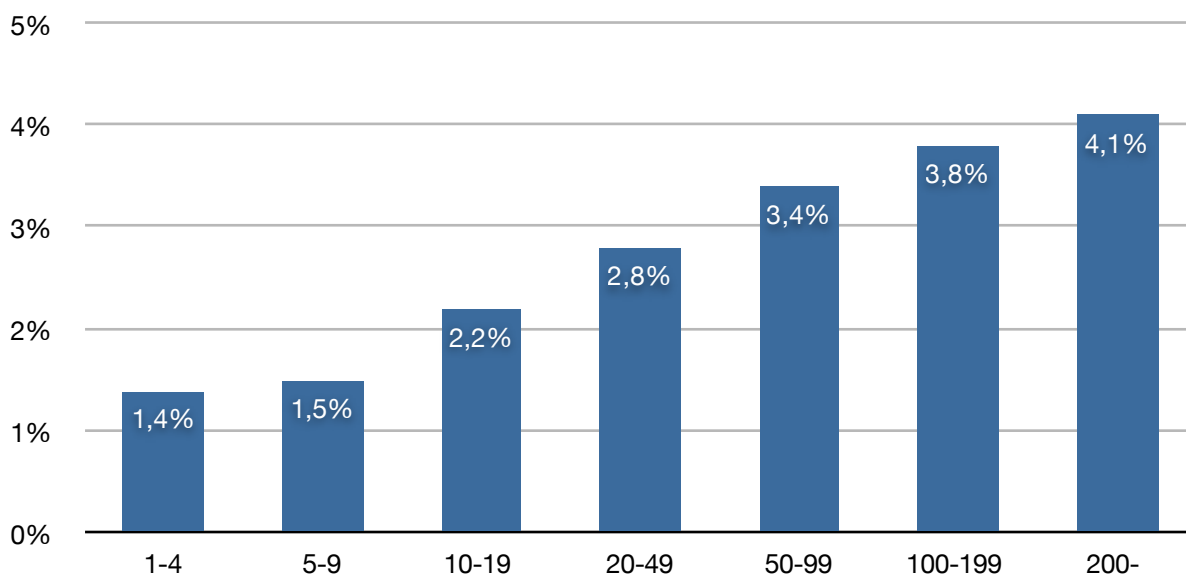
Enligt våra beräkningar skulle vårt förslag rädda eller skapa cirka 50 000 arbetstillfällen. Det är dock troligt att fler arbetstillfällen kan räddas av sänkningen, då vår beräkning inte skiljer på att skapa nya arbetstillfällen och att rädda befintliga.

I praktiken är det troligt att det är betydligt "billigare" för staten att rädda ett befintligt arbetstillfälle jämfört med att skapa ett nytt.

Slopa arbetsgivarens sjuklöneansvar de första två veckorna

En annan mer långsiktig reform som minskar risken med att anställa, eller för den delen med att behålla existerande anställda är en reform av arbetsgivarens sjuklöneansvar. FöretagarFörbundet föreslår i stället för dagens system, där en anställds sjukfrånvaro kan skapa stora kostnader, ett system som premierar hälsosamma arbetsplatser genom lägre gruppförsäkringspremier.

Gruppbaseade försäkringspremier, kombinerat med en modifierad självrisk för det enskilda företaget är nödvändigt, då olika grupper av företag har drastiskt olika sjukfrånvaro. Som diagrammet nedan visar skiljer sig sjukfrånvaron åt drastiskt mellan olika grupper av arbetsgivare. Särskilt de minsta företagen har mycket låg sjukfrånvaro, medan större företag dras med betydligt större frånvaroproblem.

Sjukfrånvaro i privat sektor efter arbetsställets storlek, fjärde kvartalet 2007. Källa: SCB / KS

Skillnaden mot dagens system blir framför allt att slumpfaktorn, som är mycket stor när det gäller anställdas sjukdom i små företag, minskas. Att en anställd blir förkyld eller bryter benet kan få stora finansiella konsekvenser i ett litet företag, utöver alla de kostnader som kommer av att företaget måste ta in en vikarie för att ersätta den som är borta från arbetet. I dag kan småföretag välja att ta ut en försäkring mot sjukfrånvaro. Det innebär samtidigt ytterligare krångel och kostnader. Särskilt den extra administrativa börda det innebär att hantera ytterligare en försäkring är knappast något småföretagen behöver.

Beroende på exakt hur premierna i de olika försäkringskategorierna sätts kan budgeteffekten anpassas till det rådande ekonomiska läget.

- Ett alternativ är här att helt och hållet finansiera systemet. Varje enskild grupp företag får då helt och hållet bära kostnaden för sin egen sjukfrånvaro.
- Vill staten istället göra det mer attraktivt att anställa personer med högre sjukfrånvaro kan den välja att underfinansiera systemet, eller att helt överföra det till Försäkringskassan.

Byggbranschen, alternativ 1: Inför ett nytt och utökat ROT-avdrag

ROT-avdraget uppmuntrar privatpersoner att investera i sina egna fastigheter, och har traditionellt använts för att dämpa arbetslösheten i den mycket cykliska byggbranschen. FöretagarFörbundet vill även i denna konjunktursvacka se ett ROT-avdrag för att dämpa kraften i konjunkturedgången. Alternativet är att ännu fler byggarbetare blir arbetslösa samtidigt som möjligheterna att ställa om till annan sysselsättning är små på grund av den generella ökningen av arbetslösheten som är att vänta.

ROT-avdraget innebär rent konkret en skattereduktion på 30 procent av arbetskostnaden. Avdraget kan i vårt förslag användas upp till en beloppsgräns om 7 500 kronor för bostadsrätter och 15 000 kronor för småhus. För hyreshus kan inte den gamla regeln angående fastighetsskatten tillämpas längre, och vi föreslår därför en schablonggräns om 40 000 kronor per hyreshus. I övrigt föreslår vi samma begränsningar som under den förra ROT-perioden 2004-2005, det vill säga:

- Materialkostnader får ej räknas in
- Arbetet måste vara betalt innan ansökan om skattereduktion kan göras

Byggbranschen, Alternativ 2: Sänk byggmomsen tillfälligt

Om arbetslösheten i byggsektorn ökar ännu snabbare än väntat kan ett mer kraftfullt alternativ till ett återinfört ROT-avdrag vara en generell sänkning av byggmomsen. En tillfällig sänkning till en lägre moms nivå skulle göra det betydligt lönsammare för alla aktörer att satsa på de byggprojekt som snabbt kan igångsättas. Storleken på sänkningen bör anpassas till arbetslösheten i byggsektorn. Tillfälliga momssänkningar tillämpas just i t.ex. Storbritannien för att möta lågkonjunkturen.

Sverige har redan i dag tre separata momssatser. Att flytta över byggsektorn till samma moms nivå som livsmedelsbranschen skulle vara ett kraftfullt sätt att stimulera både nyinvesteringar och ökat underhåll av befintliga hus. Sverige har ett stort behov av underhåll även utanför den grundläggande infrastrukturen, särskilt i de bostäder som byggdes under miljonprogrammet.

Underhållsinvesteringar som andel av BNP:

Land	Andel av BNP (procent)
Schweiz	1,7
Italien	1,31
Nederländerna	0,98
Finland	0,93
Genomsnitt EU	0,83
Belgien	0,82
Spanien	0,77
Österrike	0,73
Norge	0,68
Frankrike	0,66
Irland	0,58
Sverige	0,49
Tyskland	0,46
Storbritannien	0,43
Portugal	0,22

Källa: NUTEK:s årsbok 2008, genomsnitt 2004-2006

En allmän upprustning av Sveriges infrastruktur

Sverige har under lång tid halkat efter jämfört med andra länder när det gäller investeringar i grundläggande infrastruktur. En lågkonjunktur i byggsektorn kan därför vara ett bra tillfälle att investera i en generell upprustning av befintlig infrastruktur. FöretagarFörbundet tror dock inte på stora nya satsningar på t.ex. bostadsbyggande eller infrastruktur, då planerings- och tillståndprocessen betyder att projekten troligen kommer igång för sent för att få avsedd stimulerande effekt. I dag är det mycket vanligt att projekt tar åratal att planera. Långdragna överklaganden kan dessutom fördröja projekten ytterligare. Istället för att starta nya projekt bör Sverige därför satsa på att ta igen det underhållsunderskott som byggts upp genom att Sverige under lång tid investerat en relativt låg andel av BNP på underhåll av befintlig infrastruktur.

Uppgifter framtagna av NUTEK visar att Sverige under tidsperioden 1994 till 2006 investerat en låg andel av BNP jämfört med andra europeiska länder i underhåll av grundläggande infrastruktur.

Satsningar på underhåll av infrastruktur kräver betydligt mindre planering än nya projekt, och kan inte överklagas eller fördröjas politiskt på samma sätt. Därför kan en satsning på att underhålla Sveriges infrastruktur komma igång tillräckligt snabbt för att minska arbetslösheten i byggbranscherna.

Säkra småföretagens finansiering

När nu finanskrisen är ett faktum är det inte överraskande att bankernas utlåning till småföretagen minskar kraftigt. Dels är bankerna oroad över sin egen ställning, samtidigt som de känner att de har svårt att bedöma kreditvärdigheten hos småföretag när de ännu inte vet hur den inrullande lågkonjunkturen kommer att slå. Regeringen har hittills gjort ett bra jobb när det gäller att säkra det finansiella systemets stabilitet i Sverige. Svenska banker verkar samtidigt mindre exponerade mot den amerikanska kreditkrisen än bankerna i många andra länder. Det enda större misslyckandet i kris hanteringen har hittills varit utformningen av den nya statliga bankgarantin.

Men även om fler banker går in i bankgarantin är det troligt att utlåningen det kommande året kommer att minska kraftigt. Vi ser redan tecken på att utlåningen till småföretag stannat av. Effekten kommer lyckligtvis dämpas något av den återställda förmånsrätten, men det kommer med största sannolikhet bli allt svårare att få nya lån för de flesta småföretag. Det riskerar i sin tur att leda till att fler småföretag slås ut av krisen, vilket ytterligare späder på den negativa konjunkturspiralen.

Därför vill vi se åtgärder som dels fortsätter att stödja banksystemets stabilitet, dels underlättar för småföretagen att klara sin finansiering utan banklån. Här är våra förslag:

Inför ett riskkapitalavdrag

När bankerna inte lånar ut blir det ännu viktigare att komma åt det "informella riskkapitalet", det vill säga människors undanstoppade pengar. FöretagarFörbundet föreslår därför att det införs ett riskkapitalavdrag för fysiska personer som tecknar sig för nyemissioner för aktier i noterade småbolag.

Skattereduktionen om fyra procent på bundet riskkapital avräknas på den egna skatten. Avdraget sker årligen över en period om 5 år totalt för insatsen blir avdraget 20 procent. Avdraget är maximerat till 100 000 kronor under tidsperioden. Juridisk eller enskild person kan inte samtidigt vara både tagare och givare i detta system.

Träder aktiebolaget/tagaren i konkurs inom fem år från inbetalningsdagen erhåller långgivaren full avdragsrätt (20 procent minus gjorda avdrag) på investerat kapital utan reduktion på avdraget för kapitalförlust. Sker en frivillig likvidation eller avyttring med vinst inom femårsperioden skall skatteavdraget återbetalas. Aktieutdelning och realisationsvinst beskattas som kapital efter femårsperioden.

Genom avdraget kan de stora tillgångar som finns utanför banksystemet mobiliseras för att hjälpa småföretagen genom lågkonjunkturen.

Förläng uppbördstiden för moms, källskatt och arbetsgivaravgifter

Att vara tvungen att betala in moms på fakturor som ännu inte är betalda kan allvarligt skada ett litet företags likviditet. Det problemet har regeringen tagit fasta på, och därför infördes från 1 januari 2008 kvartalsvis redovisning av moms för småföretag. När nu småföretagens likviditet sätts på prov ytterligare vill FöretagarFörbundet att staten ytterligare förbättrar villkoren för inbetalning av moms, källskatt och arbetsgivaravgift.

Genom att flytta inbetalningsdatum från den 12:e till den 30:e (i samma månad som i dag) får småföretagen en betydande lättnad i kassaflödet. En sådan reform kan också införas relativt snabbt, så att effekten blir att färre småföretag går under när lågkonjunktorens effekter gör sig kända.

Använd Almi maximalt för att lindra kreditkrisen

Almi är i dag en viktig kompletterande aktör på den svenska kreditmarknaden för småföretag. Regeringen tilldelade nyligen Almi två miljarder extra till sin småföretagsutlåning. FöretagarFörbundet vill nu att Almi:s utlåningskapacitet snabbtreds, och att Regeringen sedan tilldelar Almi den maximala mängd utlåningsmedel som organisationen kan hantera. I den utsträckning organisationen kan stärkas snabbt utan signifikant försämring av verksamhetens kvalitet bör även medel tillskjutas för att expandera utlåningskapaciteten. Även om Almi inte kan ersätta bankutlåningen, och även om Almi-utlåning har problematiska aspekter konkurrensmässigt, kan mängden i grunden välfungerande företag som slås ut av kreditkrisen minskas om regeringen agerar kraftfullt för att göra Almi till ett vapen mot företagsutslagning. Det är dock viktigt att andelen medfinansiering från bank som Almi kräver kraftigt sänks eller slopas helt, då det nu är svårt att få nya lån från banken.

Säkra lån åt svenska småföretag från Europeiska Investeringsbanken

Nyligen tillkännagavs att Europeiska investeringsbanken (EIB) ska använda 30 miljarder euro för att hjälpa småföretag med finansiering. Ett välkommet beslut i kristider. Men i dagsläget är det inga svenska banker som samarbetar med EIB - och följaktligen kan inga svenska småföretag ansöka om pengarna.

FöretagarFörbundet ser det som självklart att Sverige, som är nettogivare till EU, ska ha samma rättigheter som andra medlemsländer. De krispengar som delas ut via Europeiska investeringsbanken har som syfte att öka småföretagarnas konkurrenskraft, och om inte svenska småföretagare kan ta del av dem snedvrids konkurrensen.

FöretagarFörbundet vill därför att den svenska regeringen säkerställer att EIB skaffar en lokal intermediär till sina Globallån i de förhandlingar som just nu pågår.

Småföretagen kan hjälpa till - tänk nytt på arbetsmarknaden

Samtidigt som många småföretag kommer att få det svårt under lågkonjunkturen gäller det knappast alla företag. Många kommer också att klara sig relativt bra. Dessa företag kan komma att spela en viktig roll för arbetsmarknadspolitiken. Tidigare har t.ex. "datortek" och andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder bara haft begränsad koppling till den riktiga arbetsmarknaden, om någon alls.

Om politikerna väljer att som vid tidigare lågkonjunkturer expandera arbetsmarknadsutbildningen är det viktigt att man vågar erbjuda småföretagen bra villkor för att delta som en aktiv part. Genom att ge småföretagen ett större utrymme i arbetsmarknadsutbildningen kan de arbetslösa komma mycket närmare arbetsmarknaden. På så vis blir vägen tillbaka till arbetsmarknaden när krisen lättar betydligt kortare.